

AGATHA CHRISTIE

DE MOORD OP
ROGER ACKROYD

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1. DOKTER SHEPPARD AAN HET ONTBIJT

Mrs. Ferrars stierf in de nacht van donderdag de 16de september.

Vrijdag 17 september 's morgens om acht uur werd ik erbij geroepen. Maar er viel niets meer voor mij te doen: ze was al minstens een paar uur dood.

Om even over negenen was ik weer thuis. Ik stak de huissleutel in het slot en talmde met opzet nog enige tijd in de gang bij het ophangen van mijn hoed en de lichte overjas, waarmee ik had gedacht me te moeten wapenen tegen de kilte van een vroege herfstmorgen. Eerlijk gezegd was ik nogal van streek. O, niet dat ik toen al de gebeurtenissen van de daaropvolgende weken kon voorzien – dat beslist niet. Maar ik voelde instinctief dat we een enerverende tijd tegemoet gingen.

Vanuit de eetkamer links klonk het gerinkel van theekopjes en het korte, droge kuchje van mijn zuster Caroline. 'Ben jij het, James?' riep ze.

Een totaal overbodige vraag, aangezien het moeilijk iemand anders kon zijn. Om de waarheid te zeggen talmde ik zo lang in de gang om-

dat ik ertegen opzag haar te ontmoeten. Caroline beschikt over de haast griezelige gave overal achter te komen waar ze achter wil komen, en dat zonder er ook maar een voet voor te verzetten. Hoe ze het klaarspeelt weet ik niet, maar het is een feit. Ik vermoed dat dienstmeisjes en loopjongens de voornaamste leden van haar informatiedienst vormen; als zij uitgaat is het ook niet om nieuwtjes op te doen, maar om die te verspreiden. Ook daarvoor heeft ze een speciaal talent. Vooral daarom deinsde ik ervoor terug de eetkamer binnen te gaan.

Wat ik Caroline ook zou vertellen over het overlijden van Mrs. Ferrars, binnen anderhalf uur zou het hele dorp het weten – een onplezierige gedachte voor een man van wie men beroepshalve discretie verwacht. Mijn zuster bepaalde gegevens te onthouden is dan ook een tweede natuur van mij geworden. Alhoewel ze er in de meeste gevallen toch wel achter komt, hoef ik het mezelf tenminste niet te verwijten. Mrs. Ferrars' echtgenoot stierf ruim een jaar geleden en Caroline heeft steeds hardnekkig volgehouden dat zijn vrouw hem heeft vergiftigd, een bewering zonder enige grond.

Hoewel ik haar er voortdurend aan herinner dat Ferrars gestorven is aan acute gastritis, is

ze niet van haar idee af te brengen. Toegegeven, de symptomen van gastritis en arsenicum-vergiftiging zijn vrijwel dezelfde, maar daarop baseert Caroine haar beschuldiging niet.

‘Je hoeft haar alleen maar aan te kijken,’ heb ik haar eens horen zeggen. Hoewel Mrs. Ferrars haar eerste jeugd achter zich had was ze nog steeds een zeer aantrekkelijke vrouw en haar jurken, hoewel eenvoudig, stonden haar altijd voortreffelijk. Maar er zijn meer vrouwen die hun garderobe in Parijs bestellen; daarom vergiftigen ze hun echtgenoten nog niet.

Terwijl ik dit alles in de gang stond te overdenken, hoorde ik opnieuw Carolines stem, dit keer met iets scherpser erin: ‘Wat voer je in vredesnaam in de gang uit, James? Waarom kom je niet binnen? Je ontbijt staat klaar.’

‘Ik kom lieve, ik kom,’ antwoordde ik haastig. ‘Ik moest alleen even mijn jas ophangen.’

‘Je had in die tussentijd wel tien jassen kunnen ophangen.’ Daar had ze gelijk in.

Ik ging de eetkamer binnen, gaf Caroline de gebruikelijke broederlijke kus op de wang en ging achter mijn eieren met spek zitten. Het spek was niet erg warm meer.

‘Je bent al vroeg weggeroepen,’ merkte Caroline op.

‘Ja,’ zei ik. ‘King’s Paddock. Mrs. Ferrars.’
Mijn zuster knikte.

‘Dat weet ik.’

‘Hoe weet je dat?’

‘Van Annie.’

Annie is ons dienstmeisje, een aardig kind, maar een onverbeterlijke kletskaus.

Het bleef even stil terwijl ik mijn eieren at. Het puntje van mijn zusters neus – een lange, dunne neus – trilde, iets wat altijd gebeurt als ze nieuwsgierig of opgewonden is. ‘En?’ vroeg ze.

‘Een akelige geschiedenis. Niets meer aan te doen. Ze moet in haar slaap zijn gestorven.’

‘Dat weet ik,’ zei mijn zuster weer. Het begon me te irriteren.

‘Dat kun je niet weten,’ zei ik kortaf, ‘dat wist ik zelf pas toen ik daar kwam en ik heb er nog met geen mens over gesproken. Als Annie dat weet moet ze helderziende zijn.’

‘Dat heb ik niet van Annie, maar van de melkboer. En die heeft het weer van de keukenmeid van de Ferrars gehoord.’

Ik zei u al dat Caroline nooit de deur uit hoeft om ergens achter te komen. Ze krijgt haar informatie op een presenteerblaadje aangeboden.

‘Waaraan is ze gestorven?’ vroeg mijn zuster

verder.

‘Hé, heeft de melkboer je dat niet verteld?’ informeerde ik ironisch.

Maar ironie is aan Caroline verspild. Ze neemt alles ernstig op en antwoordde dan ook: ‘Nee, dat wist hij niet.’

Omdat Caroline het vandaag of morgen toch te horen zou krijgen leek het me maar het beste het haar te vertellen.

‘Ze heeft een te grote dosis veronal genomen. Ze nam het in als middel tegen haar slapeloosheid en heeft zich waarschijnlijk in de hoeveelheid vergist.’

‘Onzin,’ zei Caroline meteen. ‘Vergist... maak mij wat wijs! Dat heeft ze met opzet gedaan!’

Het is eigenaardig, maar als je zelf bepaalde vermoedens koestert waaraan je niet wilt toegeven, kun je niet verdragen dat een ander die onder woorden brengt. Ik werd dan ook behoorlijk nijdig.

‘Dat is nu echt weer iets voor jou,’ viel ik verontwaardigd uit. ‘Je trekt conclusies die kant noch wal raken. Waarom zou Mrs. Ferrars in hemelsnaam zelfmoord hebben willen plegen? Een weduwe, nog vrij jong, aantrekkelijk, gezond, in goede doen... ze kon nog alles van het

leven verwachten... Nee, dat is dwaasheid.'

'Helemaal niet. Je maakt mij niet wijs dat je zelf ook niet hebt gemerkt hoe ze de laatste tijd veranderd was. Dat is een half jaar geleden al begonnen – ze kreeg bepaald iets angstigs over zich... die ógen! En je hebt zelf toegegeven dat ze niet kon slapen.'

'Zo? En hoe luidt jouw diagnose dan wel?' informeerde ik koeltjes.

'Een ongelukkige liefde zeker?' Mijn zuster schudde het hoofd.

'Wroeging,' antwoordde ze op besliste toon.

'Wroeging?'

'Ja. Je hebt het nooit willen geloven, maar ik blijf erbij dat ze haar man heeft vergiftigd. En daar ben ik nu meer dan ooit van overtuigd.'

'Onzin,' protesteerde ik. 'Als een vrouw in koe-len bloede een moord kan plegen, zal ze achteraf heus geen last hebben van zelfverwijt.' Maar Caroline was het niet met me eens.

'Sommige vrouwen misschien niet, maar Mrs. Ferrars wel. Ze was erg nerveus. Op een gegeven ogenblik werd ze er onweerstaanbaar toe gedreven haar man te vermoorden, omdat ze niet was opgewassen tegen lijden, in welke vorm dan ook. En je zult het toch met me eens zijn dat ze een vreselijk leven moet hebben ge-

had aan de zijde van een man als Ashley Ferrars.' Ik knikte.

'En vanaf dat ogenblik werd ze door wroeging gekweld. Ik kan er niets aan doen, maar toch heb ik medelijden met haar.'

Ik geloof niet dat Caroline ooit iets dergelijks heeft gevoeld zolang Mrs. Ferrars nog leefde. Nu zij echter niet langer in staat was haar seksenoten met haar Parijse chic de ogen uit te steken, kon Caroline het zich veroorloven begrip en deernis te tonen.

Ik vertelde haar kort en bondig dat het nonsens was wat ze beweerde. Ik zei dat met des te meer nadruk, omdat ik het in mijn hart althans ten dele met haar eens was. Maar het zou verkeerd zijn als Caroline zuiver en alleen door onlogische gevolgtrekkingen en vrouwelijke intuïtie achter de waarheid kwam en ik was dan ook niet van plan haar in dat opzicht aan te moedigen. Natuurlijk zou ze haar sensationele nieuws het hele dorp rondbazuinen en binnen afzienbare tijd zou iedereen denken dat haar broer zijn beroepseed had gebroken. Het leven kan soms erg gecompliceerd zijn.

'Onzin,' meende Caroline. 'Je zult zien: ze heeft vast een brief achtergelaten waarin ze een volledige bekentenis aflegt.'

‘Ze heeft helemaal geen brief achtergelaten,’ viel ik haar scherp in de rede, niet beseffend wat ik hiermee ontketende.

‘O, dus daar heb je toch wel naar geïnformeerd, hè?’ zei Caroline listig. ‘Zal ik je eens wat zeggen, James? Jij denkt er in je hart net zo over als ik. Mij kun je niet voor de gek houden, jongen!’

‘Je mag de mogelijkheid van zelfmoord nooit helemaal uitschakelen,’ zei ik gereserveerd.

‘Wordt er een lijkschouwing gehouden?’

‘Misschien. Dat hangt ervan af. Waarschijnlijk niet als ik een verklaring afleg er absoluut zeker van te zijn dat ze per ongeluk een te grote dosis veronal heeft ingenomen.’

‘En ben je daar absoluut zeker van?’ vroeg mijn zuster liefjes. Ik antwoordde niet, maar stond op van tafel.

2. KING’S ABBOT

Het lijkt me het beste dat ik, alvorens verder in te gaan op wat Caroline tegen mij en ik tegen Caroline zei, een kleine beschrijving geef van wat ik de plaatselijke geografie zou willen noemen.

Ons dorp, King’s Abbot, zal vermoedelijk

wel in niets verschillen van andere dorpen. De dichtstbijzijnde stad is Cranchester, negen mijl hiervandaan. We hebben een groot station, een klein postkantoor en twee elkaar beconcurrerende warenhuizen. Gezonde jonge mensen blijven gewoonlijk niet lang in ons dorp; op een gegeven ogenblik zoeken ze de ruimte, maar we zijn rijk aan ongetrouwde dames en officieren met pensioen. Onze voornaamste liefhebberij en ontspanning is roddelen.

Er zijn maar twee huizen van betekenis in King's Abbot: 'King's Paddock' van wijlen Mrs. Ferrars, haar nagelaten door haar overleden echtgenoot, en 'Fernley Park', eigendom van Roger Ackroyd.

Ik heb me voor Roger Ackroyd altijd bijzonder geïnteresseerd, omdat hij zo het volmaakte type is van de landjonker-uit-de-boeken, waarvan ik niet geloofd zou hebben dat het ook in werkelijkheid bestond. Hij doet me altijd denken aan een figuur uit een antieke operette – aan de blozende, atletische jongeling. In het eerste bedrijf dat speelt op de dorpsbrink kwelen ze meestal een liedje over een reisje naar Londen.

Natuurlijk is Ackroyd geen echte landjonker. Hij is een buitengewoon succesvol fabri-